

Hembygdsbladet

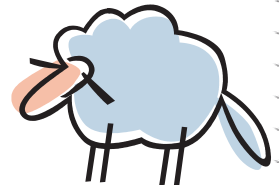
Årgång 12, nummer 5
Augusti 2010

Enhörna Hembygdsförenings
informationsskrift

HÖSTMARKNAD

Söndagen den 29 augusti, kl. 13-16

HEMBYGDSMUSEET

Hembygdsföreningens årliga höstmarknad vid museet genomförs som vanligt sista söndagen i augusti. Hemvändardagen har den kommit att kallas då gamla och nya Enhörnabor samlas för att träffas och höra vad som hänt sedan sist.

- * grönsaker och honung från trakten * hemslöjd *
- * grytlappsloppislotteri * fiskdamm för barnen *
- * kaffeservering * grillad korv * hembakat bröd * tombola*
- * fårklappning * utställning av veteranfordon *

Vi kommer också att ha ett välfyllt loppisbord med saker från
Maj-Britt och Sigge Lindqvist.
Husgeråd, verktyg, prydnadssaker, konstverk och mycket annat.

V Ä L K O M M E N

PS Vi tar mycket gärna emot saker till lotterivinster, hör av dig till Olle (550 44037).
Anne-Marie (550 42016) tar gärna emot alla sorters hembakt bröd.
Vill du delta på marknaden? Hör av dig till Leif (550 44705)

Enhörna Frivilliga BrandKår (EFBK) anno 1936 gör en utryckning till höstmarknaden

Vid 13.30-tiden kommer EFBK under ledning av Brandrotmästare Åke Andersson och Sprutmästare Hans Hennevelt, iklädda tidstroga uniformer, att leda utryckningen till museet.

Brandbilen från 1926 kommer att dra den nyrestaurerade brandsprutan som inköptes av EFBK 1938.

MOT RÖDE HANEN I ENHÖRNA

Från forna tider – och alltjämt – är elden nödvändig, ja oundgänglig för människan. Men då Röde Hanen inte längre är tjänare, när det rasande elementet blir situationens herre har fruktats mer än pest, krig och vargen. Den gamla öppna härden gav ljus och värme men innebar också risker.

Nu bär man eld hus emellan, där äger envar för verk sina att ansvara. Kan den elden lös varda och bränna upp hus ett, det är vådabot, sex örar, och tolv mäns ed.

Så börjar andra stycket, Adertonde flocken Byggningsbalken i Södermannalagen från 1300-talet. Utan senare tiders möjligheter var man ganska maktlös. Den förödande branden i Ytter-Enhörna kyrka 1764, orsakad av ett åsknedslag, är en av de svåra bränder Enhörnasocknarna drabbats av. Sju år tidigare ödelades hela Nöttesta by av en häftig eldsvåda.

Brandbekämpningen i Enhörna organiserades mer och mer. Vi kan gå tillbaka dryga 140 år och se på vad som beslutades i § 5 vid Ytter-Enhörna kommunalstämma 19 dec 1868:

Till Brandrotmästare i vestra roten valdes istället för Hemmansegaren E. Andersson i Stora Nora, Hemmansegaren August Andersson i Lida, och till Sprutmästare Kyrkovärden J.P. Jansson i Lilla Wäsby; och åligger det såväl Sprut= som Brandrotmästare, och i synnerhet de sistnämnde, som bo inom den rote der eldsvåda uppkommer, att, enligt i dag fattadt beslut, så fort som möjligt infinna sig vid brandstället och på bästa sätt ordna om eldens släckande, och rädda allt hvad räddas kan undan det härjande elementet; hvarjämte de ock bemyndigas att utdela befallningar vid eldsläckningsarbetet och äro de vid nämnde arbete biträdande parsoner äfven skyldige att lyda deras befallningar. Den till Kyrkan hörande brandspruta åligger det Sprutmästaren att tillse det den alltid är i brukbart och godt skick; och i den händelse den på något sätt är bristfällig, skyndsamligen detsamma afhjälpa mot nöjaktig ersättning.

De båda Enhörnasocknarna utsåg brandrote- och sprutmästare för var rote.

För en mansålder sedan, den 25 dec 1917, beslutades vid Över-Enhörna kommunalstämma:

§ 6.

Till brandrotmästare år 1918 utsågos: för Ekensbergs rote:

snickaren J.R. Engström, Ekensberg och arbetaren Axel Johansson Sättran;

för Nöttesta rote:

lantbrukaren Edv. Jansson i Hammarby och snickaren Fr. Engström i Majhem;

för Horns rote:

lägenhetsägare L.G. Johansson i Skogshyddan och torparen C.J. Jansson i Brinck

samt för Öroten:

Arrendatorerna C.O Johansson å Jurstaholme och Carl Andersson å Hamnskär.

§ 7.

Till sprutmästare omvaldes inspektoren Hilmer Zetterblom, Horn, Kyrkovärden N. Brandt, Ekensberg, med skyldighet för den sistnämnde att föra socknens brandredskap till brandstället.

Om vi går ytterligare framåt i tiden. Den ordinarie kom.stämman i Över-Enhörna klubbade, 10 april 1938, förslaget att bilda gemensam skogsbrandrote med Ytter-Enhörna under förutsättning att nämnda kommun godkänner förslaget, samt antogs förslag till avtal.

Brandstationen vid Klosterhagen

I november samma år accepterar Ytter-Enhörna ord. kom.stämman planen. Beslutades att Ytter-Enhörna kommun för närvarande skall för 2.838 hektar produktiv skogsmark bidra med 68 % av

brandrotens kostnader och ÖverEnhörna kommun med 32% för 1.342 hektar sådan skogsmark.

Enhörna Brandkårsförening begär ett anslag av 250 kronor att användas till byggandet av Brandstation vilket beviljas av Över-Enhörna kom.fullmäktige 17 dec 1937. Den 72-årige Brandstationen står fortfarande vid Klosterhagen.

Eskil Jansson

Brandchefen Eskil Jansson drev taxirörelse. Droskan var en Ford 1935:a med dragkrok. Nämnda Ford förflyttade vid behov en mindre hjulförsedd brandspruta. Redskapets föregångare beskrevs som en rödmålad hästdragen variant. Kanske var det 1938 som den modernare mer tidsenliga brandsprutan, modell 1938, införskaffades.

Enhörnas första brandbil, en Horsch från 1926 ombyggd till brandbil, köptes kring 1942. Brandchefen med tonårsdotter Elsbeth åkte tåg till Nyköping efter fordonet. Modellen var öppen så hemresan blev kylig. *Horschen var en häftig bil – bara den gick. Men den krånglade alltid*, sliten efter att ca 16 år tjänat som taxi i Nyköping.

Runt 1952 skrotades Horschen. En Ford V8 från 1936 inköptes. Bruno Duvefelt byggde om vad som krävdes och man hade en fungerande brandbil. Den händige och tekniskt kunnige Duvefelt var chef för brandbilar och spruta. Hans stora betydelse i sammanhanget är omvittnad.

Bruno Duvefelt

År 1945 valdes Åke Emthén till brandchef för Enhörna Frivilliga Brandkår. Kåren på 15 man är nu gemensam för båda Enhörnasocknarna. Emthén lämnar lista på alla man i kåren till Aska telefonväxel varifrån männen kallas vid brand. Att sedan nå var och en där han råkade befinna sig kunde ta sin tid. Ibland kanske insatsen endast blev eftersläckning. Vid Enhörnatelefonens automatisering 1948 förlorades all service som växeltelefonisten kunnat ge. Enhörnas *snabblarm* fungerade då inte längre.

Åke Emthén

Thore Andersson blev Enhörnakårens siste brandchef. Numer ingår Enhörna i Södertälje brandförsvaret.

Thore Andersson

Sandvikens tegelbruk brann två gånger på 1930-talet. Vid ena tillfället var inte sprutchefen Duvefelt tillgänglig. Eskil Jansson och Erik Andersson skulle sköta sprutan - som nu inte ville gå igång. Så efter en stund fungerar den. Erik frågar då Eskil efter felet.

- De e brandkårshemligheter – men bensinkran va inte öppen.

Barbro E Sjöström

Sagesmän:

Andersson Erik, Lilla Väsby
Andersson Lars, Mariefred
Andersson Åke, Hagalund
Duvefelt Bruno, Duvlöt
Emthén Åke, Stora Väsby
Gylefors Elsbeth, Granlunden
Länn Åke, Björkliden

BRANDSÄKERHET 1917

Enär revisorn påpekat nödvändigheten av ett brandfritt kassaskåp för värdehandlingarnas och räkenskapsböckernas förvarande, beslöt kommunalstämman uppdraga åt undertecknad, ordförande, att vid lämpligt tillfälle inköpa ett sådant av erforderlig storlek skriver P.Gottfried Larsson Över-Enhörna i protokollet den 24 mars 1917.

Arkivmatr/ BES

Nationaldagsfirandet 2010

Till skillnad från förra året firade vi årets nationaldag i strålande försommarväder. Röda korsets, Hemvärnets och Hembygdsföreningens fanor bildade förtruppen till Enhörnakören och spelmän på sin väg till Hembygdsmuseet där ett drygt 100-tal personer hade mött upp. Leif Tellestedt hälsade välkommen och Enhörnakören, under ledning av Helena Cronholm-Lundström, framförde flera vackra vår- och sommarsånger. Tack för att ni så välvilligt ställer upp!

Enhörnakören

Ragnar Thörnblom höll nationaldagstalet i vilket han berättade om sina dubbla identiteter. På hans fars sida finns rötterna i Nöttesta i Överenhörna sedan 1600-talet och på hans mors sida i Rumänien

där han en kort tid före den 6 juni varit och vandrat i sin mors fotspar. Hembygdsföreningen fick hans gamla vandringskängor som han använt just i sina vandringar på hembygdens stigar.

Hembygdsföreningen tar emot Ragnar Thörnbloms väl ingångna vandringskängor

Efter ytterligare några sånger och med den avslutande nationalsången tog gästerna fram sina kaffekorgar. Museerna var öppna och man tittade in på Husabyutställningen, som har utökats i år, och tog del av den nya utställningen som handlar om Enhörna Frivilliga Brandkår. Många besökte också fotoutställningen som även den blir större för varje år. Även rummet med 91-ans tavlor och skolsalen fick sina besökare.

/Anne-Marie

Välbesökt sommarloppis vid hembygdsmuseet

Lördagen den 3 juli hade vi ett bakluckeloppis vid museet. Cirka 20 försäljningsställen fanns och kommersen var livlig och stämningen mycket god. En bejublad stråkorkester med elever från kulturskolan svarade för underhållningen. En mer fullständig rapport kommer i nästa Hembygdsblad.

Visning av gamla lantbruksföremål från Enhörna

Söndagen den 26 september kl. 13 - 16

Sven-Eric visar lantbruksredskap som skänkts till Hembygdsföreningen genom åren. På grund av att många av föremålen är ganska skrymmande kan vi inte ha dem i museet utan förvarar dem i **Åleby-ladan**. Sven-Eric berättar om de olika redskapen och deras historia. Följ också ärtornas dans genom ärttriören.

Enhörna Hembygdsförenings styrelse:

Leif Tellestedt, ordförande	tel: 550 447 05	(leif.tellestedt@telia.com)
Olle Karlsson, vice ordf	tel: 550 440 37	(olov.karlsson@live.se)
Britt-Mari Gylefors, sekr	tel: 550 421 30	(b.gylefors@telia.com)
Birgitta Wulkan, kassör	tel: 550 491 28	(birgittawahlstedtwulkan@hotmail.com)
Anne-Marie Andersson	tel: 550 420 16	(anne-marie.majhem@telia.com)
Mona Elveskog	tel: 550 420 28	(elveskog@telia.com)
Jan Munck	tel: 550 420 14	(jan_munck@hotmail.com)
Gertrud Nilsson	tel: 550 421 25	(gertrud@skogshyddan.eu)
Bo Staflund	tel: 552 461 35	

Box 39, 15023 Enhörna, Medlemsavgiften är 100/150:-/år (enskild/familj), Plusgiro 23 89 45-0

Hembygdsmuseet hålls öppet söndagar juni-sep, 13.00 - 16.00. Tag kontakt med någon i styrelsen om du vill besöka museet vid annan tidpunkt. Museets tel: 550 420 87 Besök föreningens hemsida: www.enhorna.nu